

# KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠТИTU

KLASA 88 (1)



INDUSTRIJSKE SVOJINE

IZDAN 1. FEBRUARA 1924.

## PATENTNI SPIS BR. 1694.

**Ing. Oskar Poebing, München.**

Postupak i naredjaj za regulaciju protoka vode kod vodenih turbina.

Prijava od 29. januara 1922.

Važi od 1. aprila 1923.

Pravo prvenstva od 5. februara 1921. (Nemačka).

Kod vodenih turbina, kako se obično izgrađuju, regulira se protok vode kroz kretni kotač prema opterećenju pomoću vodnog aparata pri približno podjednakom padu. Regulacija se zbiva pri tom prema djelatnoj potrebi prigušnjem presjeka ispred kretnog kotača tako, da se normalni broj okretanja odn. napetost ili frekvenoja nikako ne prekorači u stanovitim granicama prema gore ili prema dole.

Posljedica je toga, da je kod uređaja za iskorišćivanje snage, koji imaju duge dovodne kanale i viće stupnjeve pada, ako nema pred zgradom dosta velikih zagatnih sabirnika, kada je potreba da bude kod iznenadno nastajućih i duže trajućih odterećenja turbine, predviđen primerno izgradjeni praznophodni vod za otok strujećih masa vode, koj mora da bude u stanju, da prekomjerne energije u masama vode, učini neživotljivima.

Svrha je postupka prema nazočnom pronalasku, da cijeli praznophodni vod kao suvišan ukloni, a opet da kod promjena u delovanju turbine i kod najvećih promena u opterećenju podržava dovodni vod bez udaraca i konačno, da se postigne jednolično podžavanje stupnjeva delatnosti za sve priraštaje nadona kada se dovodnja vode mijenja.

Too se u prvom redu postizava tako, da se kod promjene opterećenja regulacija pri toke vode kroz turbinu zbiva promjenom pada, koji djeluje na kretni kotač turbine i to bez zagađenja, time, da se napravi od dovognog voda za turbinu odvojak za odvod-

nju neupotrebljene vode, koji odvodak ima naredjaj za regulaciju prosto otičuće vode, i za uklanjanje delovanja njezine energije. Kada je odvojak zatvoren, onda djeluje celokupni pad na potok vode kroz turbinu. Kada se odvojak delomično otvori, onda djeluje samo jedan dio pada, a kad je sasvim otvoren, onda se iskorišćuje samo onaj dio pada, koji baš dostaje, da se svelada praznophod turbine.

Na fig. 1 nacrtan je primjer postupka regulacije na shematično nacrtanom uređaju turbine. Fig. 2 pokazuje primjer regulatornog uređaja za više turbine pomoću centralnog regulacionog organa. Fig. 3 detalj uređaja. Pri tom je označen sa H. cijevni odn, normalni rad, sa H<sub>1</sub> iskorišćavani rad sa a dovodni vod k turbine, sa b odvodni vod, sa c praznophodni vod sa regulacionim organom d na kraju voda c, koji je izradjen na način uništavača energije pa stupa u akciju kod promjene opterećenja. Celokupna količina vode u dovodu a označena je sa Q, dio količine vode, koji prolazi kroz turbinu sa Q<sub>1</sub>, a količina vode, koja teče kroz odvojak i praznophodni vod sa Q<sub>2</sub>. Na fig. 2 prikazana je zajednička regulacija od više turbine, time da se vodovi a odn b u parovima sastavljaju. Zajednički regulacioni organ d može kod toga ležati na kraju ili na kojem god mjestu između vodova turbine i uništavača energije.

Na fig. 3 prikazano je, kako se regulacioni prsteni dovognog aparata postavljaju kod promjene dovodnje voje. Pri tom je označen

sa h kretni kotač, za i i k premjестive lopate, sa l i m regulacioni prsteni i sa n regulaciona osovina. Pomoću premjestivih u primjerenu broju predvidjenih lopata i i k, dovadja se n. pr. voda u aksialnom smjeru, a bez udaraca k kretnom kotaču, odn odvaja se ona od njega.

Tim se postizava, da je kod promjene dovodnje vode us prkos promenljivom okomitom protoku vode uslijed promene kuta lopata kotača osigurano uvijek djelovanje masa vode, koje djeluju na kretni kotač, bez udaraca.

#### PATENTNI ZAHTJEVI:

1). Postupak za regulaciju protoka vode kod vodenih turbina, naznačen time, da se regulacija protoka vode kroz turbinu zbiva pri promjeni opterećenja nezagačenom promjenom pada, koji djeluje na kretni kotač turbine.

2). Postupak prema zahtjevu 1) naznačen time, da se od dovodnog voda turbine načini odvojak za vodu, koja se imade neiskorišćena odvajati, koji ima uredaj za regulaciju praznogodnih količina vode i da ukloni dejanje njihove energije.

3). Postupak prema zahtjevu 1) i 2) naznačen time, da su kod uredjaja sa više turbine vodovi u parovima ili više njih skupa spojeni i centralno regulirano.

4). Postupak prema zahtjevu 1 i 3) naznačen time, da su na vodnom aparatu smještene lopate, okretnjive već prema vodjenju vode, u tu svrhu, da se kod promjene dovodnje vode postigne, da mase vode, koje punom snagom djeluju na kretni kotač, to čine bez udaranja.

Fig. 1.

Ad patent broj 1694

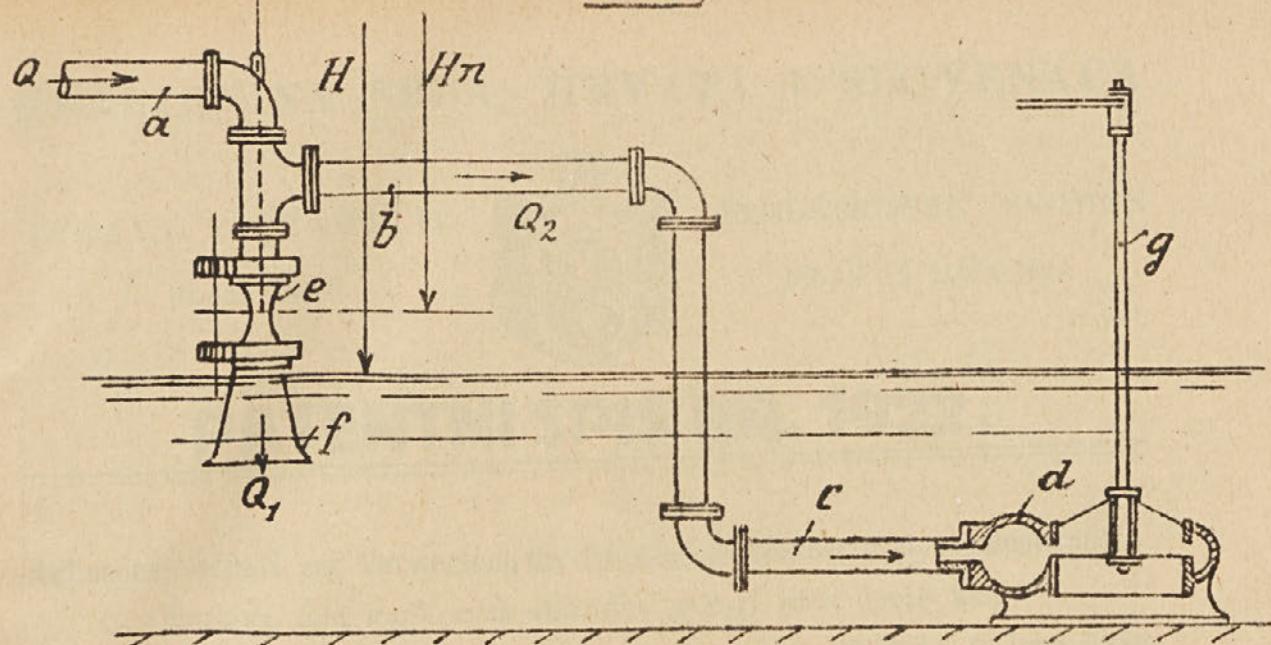


Fig. 2

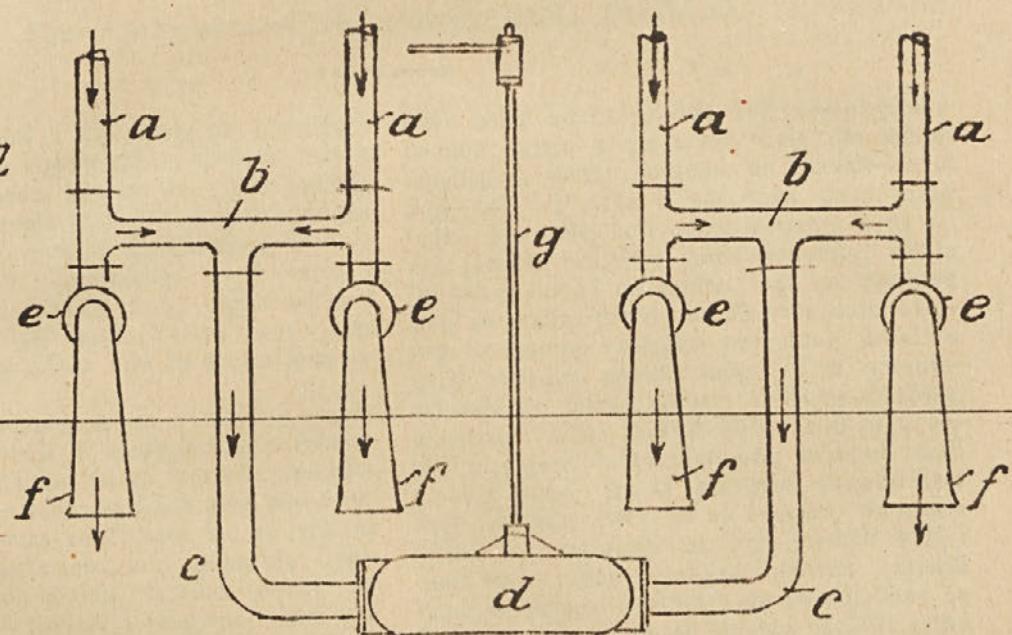


Fig. 3

